

tur, dicente Apost. qui jungit virginem suam bene facit; & qui non jungit, melius facit.... bonum conjugium, per quod est inventa posteritas successione humana; sed melior virginitas, per quam Regni Celestis hereditas acquisita.

Recentes Hæretici, antiquis pejores, scripserunt virginitatem, non solum non esse matrimonio præstantiorem sed esse superstitionem impiam, si assumatur in cultum, & obsequium Dei: & licet assumptam ob hujus vite utilitatem, & majorem Evangelici ministerii facilitatem, non esse malam, stultum tamen esse ad illam adstringere, nisi quis certus sit se habere donum continentie. Ita Lutherus in Epitalamio, & Calvinus libr. 4. Instit. c. 13. §§. 17. 18. & 19. quos anathemati subjecit Conc. Trid. sess. 24. Can. 10. his verbis: Si quis dixerit, statum conjugalem anteponendum esse statui virginitalis, vel calibatus; & non esse melius, ac beatus manere in virginitate, aut calibatu, quam jungi matrimonio; anathema sit.

Itaque (Ibid.) conclusio pertinet ad fidem, & præter laudata Decreta, probatur 1. exemplo Christi, qui virginitatem servavit, & virginem Matrem elegit, quorum exempla secuti sunt propè infiniti utriusque sexus. Prob. 2. (Ib.) auctoritate, ratione, & exemplo Apostoli 1. Cor. 7. ubi dicit: De virginibus autem præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tamquam misericordiam consequutus a Domino, ut sim fidelis... Qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divinis est. Et mulier inupta, & virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore, & spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro... Agitur & qui matrimonio jungit virginem suam bene facit; & qui non jungit, melius facit... Beatorum autem erit si sic permanserit, secundum meum consilium: puto autem, quod et ego spiritum Dei habeam. Quibus verbis Apostolus non solum sua auctoritate, & exemplo, sed & ratione probat præstantiam virginitalis supra matrimonium, nimirum quod virginitas liberet a vinculis, & curis sæculi, præbeatque facultatem perfectè Deo serviendi; quod non præstat Matrimonium implicans variis sollicitudinibus, scilicet ut alter alteri placeat, ut ipsi cum sua familia honoratè inter suos amicos vivant, ut proles decenter educant, ut amplam hereditatem ipsis relinquunt, & alia plura varia, quibus videmus passim sic occupari conjuges, ut vix dimidiam horam in die, imò quandoquæ in hebdomada Deo, & saluti suæ consecrant. His auctoritatibus accedit unanims Patrum consensus. Pro quo vide SS. Aug. Hieron. Cyprian. Ambros. Basilium, &c.

Prob. 3. (Ib. a. 4. ad 1.) Ratione. Bonum animæ est potius bono corporis, & bonum vite contemplativæ bono vite activæ; atqui pia Virginitas ordinatur ad bonum animæ secundum vitam contemplativam, quod est cogitare ea, quæ sunt Dei; conjugium autem ordinatur ad bonum corporis, quod est corporalis multiplicatio generis humani, & pertinet ad vitam activam, qua vir, & mulier in Matrimonio viventes necesse habent cogitare, quæ sunt mundi, ut dicit Apost. citatus: ergo. Confirmatur Matrimonium secundum se convenit homini secundum partem inferiorem, qua similis est brutis; Virginitas autem formalitè sumpta convenit homini secundum rationem, qua similis est Angelis: ergo.

Dico 2. (Ib.) Quamvis virginitas sit maxima virtutum inter species castitatis, præcellit enim conjugali, & viduali; non est tamen maxima virtutum simpliciter, illi enim præcellunt virtutes Theologicæ, & virtus Religiosis, quæ versantur immediate circa Deum, aut res divinas. Item virtus fortitudinalis Martyrum, qui, ut inhæreant Deo, vitam postponunt; item virtus Religiosorum, qui in eundem finem postponunt propriam voluntatem, & omnia, quæ possunt habere, cum Virgines ad hoc postponant tantum veneram voluptatem: ergo.

Dices 1. contra 1. concl. Aug. libr. de bono conjug. c. 21. dicit: Sicut non est impar patientie meritum in Petro, qui passus est, et in Joanne, qui passus non est; sic non est impar meritum continentie in Joanne, qui nullas expertus est nuptias, et in Abraham, qui filios generavit; atqui majoris virtutis majus est meritum: ergo Virginitas non est potior virtus, quam castitas. R. D. Min. (Ibid. a. 4. ad 1.) majoris virtutis majus est meritum, cæteris paribus, C. cæteris imparibus, N. Explicatur: Itaque is, qui virtutis majoris opus exercet ex majori affectu erga Deum, majus habet meritum, quam qui virtutem minorem exercet ex minori affectu erga Deum; sed qui minorem virtutem exercet æquali, ac prior affectu in Deum, paratus majorem virtutem exercere, si sibi conveniret, æqua-

le meritum habet quoad præmium essentialia, quia tale meritum non solum pensatur ex genere actus, sed magis ex animo operantis. Habuit autem Abraham animum sic dispositum, ut paratus esset Virginitatem servare, si esset temporè congruum, ex quo meritum continentie conjugalis in ipso æquatur merito continentie virginitalis in Joanne respectu præmii essentialis, non autem accidentalis, quod dicitur aureola. Sicut Christus, Qui venit manducans, & bibens, non habuit minorem abstinence virtutem, quam Joannes Baptista, Qui venit neque manducans neque bibens, Undè subjungit S. Aug. ibidem: Quod Joannis calibatus, & Abrahæ connubium pro temporum distributione Christo militaverunt; sed continentiam Joannes etiam in opere, Abraham verò in solo habitu habebat.

Dices 2. Bonum commune potius est bono privato; atqui conjugium ordinatur ad bonum commune, virginitas autem ordinatur ad bonum privatum tantum: ergo. R. 1. D. Maj. (Ib. ad 1.) bonum commune est potius bono privato ejusdem ordinis, C. Superioris ordinis, N. Conjugium autem ordinatur ad bonum commune corporale, scilicet multiplicationem corporalem generis humani, & virginitas ad bonum privatum sed spirituale, idè quod superioris ordinis. Undè N. Conseq. R. 2. N. Min. pro 2. parte. Non enim Virginitas ordinatur tantum ad bonum privatum, sed etiam ad bonum totius Ecclesiæ, partim quia Virgines expeditæ a curis sæculi sunt in statu perfecti vacandi Deo, & ipsum precandam pro se, & pro aliis: partim quia frequentia earum bona opera tam vi charitatis, quam eorum intentionis sunt communia membris ejusdem corporis: partim tandem, quia decor, qui in eis splendet, exornat Ecclesiam, cujus sunt illustris portio.

Dices 3. Matrimonium est Sacramentum conferens gratiam, non Virginitas: ergo. R. N. Conseq. 1. Quia non instituitur hic comparatio inter Matrimonium ut Sacramentum, & Virginitatem, sed inter statum Matrimonii, & statum Virginitalis, ut dixi supra. 2. Quia gratia Sacramenti compensatur per copiosorem gratiam, quam consequuntur Virgines, offerendo suam Virginitatem Deo, Divinisque frequentius, & devotius vacando.

ARTICULUS V.

Quibus modis amittitur Virginitas; & utram amissa possit recuperari?

Dico 1. Virginitas naturalis amittitur irreparabiliter in viro per copulam, in muliere per reserationem claustrii virginitalis, sive hæc reseratio fiat per copulam voluntariam, vel involuntariam, sive per aliam turpitudinem. Patet, quia Virginitas naturalis consistit, ut dixi, in integritate membri genitalis, quæ irreparabiliter violatur per copulam, aut reserationem claustrii, sic, ut puella sic corrupta non sit amplius materia stupri, nec in usu communi denominetur amplius Virgo.

Dico 2. (Ib. a. d. 33. a. 1. ad 4.) Virginitas moralitè sumpta pro virtute amittitur, non solum per pollutionem voluntariam, aut consentium in delectationem carnalem, sed per simplicem consentium in rem veneram, etiam seclusa pollutione, aut delectatione, ut si quis simpliciter proponeret nubere, aut fornicari, aut tangere impudicè. Quia tunc deficit a proposito perpetuè abstinendi ab omni re venera, in quo sita est Virginitalis virtus.

Dico 3. (Ib.) Virginitas, amissa per simplicem consentium in rem veneram, potest reparari; amissa per pollutionem, non potest. Ratio est (Ib.) quia in primo casu perit tantum id, quod est formale in virginitate, scilicet propositum, remanente materiali. In secundo autem perit irreparabiliter, quod est materiale, scilicet incorruptio, seu immunitas ab omni experimento delectationis veneræ, quæ est in resolutione seminis; atqui potest iterum assumi propositum servandi incorruptionem, quæ permanet; non potest autem, si perierit, nisi ut dixi art. 3. præparatione animi. Quia electio servandi incorruptionem, quam quis nunquam amisit, non exigit, quod nunquam contrariam electionem habuerit, sed quod nunquam habuerit contrariam corruptionem.

Dico 4. Verius videtur, virginitatem, amissam per actus libidinosos, ut sunt copula, tactus, aspectus turpes, &c. etiam non secuta pollutione, non posse reparari, saltem in his, qui attentè ætate sunt capaces seminationis. Quia, licet de facto non habeatur delectatio, quæ est in resolutione seminis, cujus immunitas est præcipua materia virginitalis, est omnino per accidens, cum actus ex natura sua, & ex intentione agentis ed tendant; judicium autem in moralibus fertur de his, quæ sunt per se, & non per

per accidens. Et sanè mirum esset, cum, qui per solam delectationem morosam pollutionem sibi semel procuraret, amittere irreparabiliter virginitatem, quam non amitteret irreparabiliter, qui sodomiticè centies fedaretur absque pollutione, & hunc habere aureolam, qua privaretur alter.

Dixi: Saltem in his, qui attentè ætate sunt capaces seminationis. Quia S. Th. loc. cit. videtur excipere impuberes seminationis incapaces, his verbis: (Ib.) Si luxuria contrà naturam tempus perfectè ætatis præveniat, cum non adsit seminis decisio, & per consequens nec delectatio completa mentem suffocans, non amittitur virginitas quantum ad id, quod est materiale in ipsa. Advertit autem Cajetanus hic in fine, sexum femineum esse capax seminationis antè pubertatis annos, etiam in sexto ætatis anno & supra: unde mulieres longè citius possunt irreparabiliter amittere virginitatem, quam viri.

Nec tamen ex hac exceptione certò inferas, viros seminare impotentes ex infirmitate, non etiam amittere irreparabiliter virginitatem per actus libidinosos. Quia ut subdit laudatus Cajetanus ibidem, differt puer a viro per infirmitatem impotentem, quod puer est per se impotens, vir autem infirmus per accidens impotens, & propterea puer per se deest materia stupri, viro autem per accidens. Ac per hoc puer remanet virgo per se ex parte materie & corporis; vir autem remanet ex parte corporis per accidens virgo. Et propterea non est dubium, quin pueri virginitas sit reparabilis per potentiam; sed an sit etiam reparabilis sic perditam infirmi viri virginitas, non facile dixerim; trahitur fortè id, quod est per accidens, ad id, quod est per se. Ita Cajet.

Dico 5. Virginitas, amissa per solam delectationem morosam, etiam accedente consensu in opus, probabiliter potest reparari, nisi sit talis delectatio, ut ex ea nata sit sequi pollutio. Primam partem colligo ex præcedenti Doctrina Auctoris; quia, posita sola delectatione, etiam cum consensu in opus remanet adhuc, quod est materiale in virginitate, nempe immunitas a delectatione, quæ est in decisionè seminis,

DISSERTATIO V. DE LUXURIA.

D. Thom. Quest. 153.

Luxuriam hoc eorum, mortiferum spirans fetorem ingressurus, Christiane Lector, ora mecum: Ure igne S. Spiritus renes nostros, & cor nostrum Domine, ut tibi casto corpore serviamus, & mundo corde placeamus, per Christum Virginem, Virginis Filium, & Virginum Sponsam. Amen.

ARTICULUS I.

Utrum Luxuria sit ex genere suo peccatum mortale?

Nota. (Q. 153. a. 1. o. & ad 1.) Luxuria dicitur a luxando, seu solvendo animum; & cum nihil magis luxet animum, seu, ut dicit Aug. 1. Soliloq. c. 10. nihil tam ex arce deficiat animum virilem, quam delectatio veneræ, idè luxuria propriè significat excessum, seu superfluitatem in delectatione veneræ. Secundariò autem & minus propriè translatum est hoc nomen ad significandum omnem excessum, non solum in rebus ad hominem pertinentibus, ut in cibo, potu, vestitu, ædibus, hortis, &c. sed etiam in rebus creaturas irrationales spectantibus, sic agni & hædi lascivientes, arbores copiosiores ramos emittentes, agri nimium feraces, luxuriant dicuntur. Similiter libido, (Ib. a. 3. o.) quæ vulgaritè significat omnem vitiosum libitum, seu cupiditatem animi, specialitè tamen ex communi usu loquendi significat cupiditatem delectationis veneræ.

Luxuria itaque definitur potest, appetitus inordinatus delectationis veneræ. Delectatio veneræ autem est, quæ consurgit ex commotione, vel alteratione partis inferioris ob motum spirituum generationi servientium, qualis percipitur in ipsa pollutione, aut copula. Dicitur veneræ, quia naturalitè ordinatur ad promovendam generationem, cui Deam Venerem præsidem faciebat insaniens & impia Gentilitas.

Dico. (Ib. a. 3. o.) Luxuria est ex genere suo peccatum mortale. Prob. (Ib. in arg. s. c.) 1. ex Apost. ad Galat. 5. ubi inter opera, quæ excluduntur a Regno Dei, enumerat Theol. Billuart. Secunda Secunde.

in qua S. Doctor reponit præcipuè materiale virginitalis; & idè docet, ut dixi, pueros, atqueam sicut seminationis capaces, per actus impudicos non amittere virginitatem quantum ad materiale. Nec obstat, virginitatem importare etiam propositum abstinendi a similibus delectationibus morosis, quia id importat tantum secundariò & tamquam materiam minis principalem, cum, ut dictum est, præcipua delectatio sit in resolutione seminis, ad quam alie delectationes & actus libidinosi per se ordinantur, & qua obtemperata reversit passio. Quapropter ex instantia bene probatur, reverè amitti virginitatem per delectationem morosam, non tamen irreparabiliter, quia remanet ejus materiale principale. Secunda pars eadem probabilitate gaudet, ac præcedens conclusio; si enim talis sit delectatio, ut ex ea nata sit sequi pollutio, quamvis de facto non sequatur, videtur esse de ea eodem modo ratiocinandum, ac de actibus libidinosi, ex quibus per accidens non sequitur pollutio, licet ex his nata sit sequi.

Petes, utrum violata, aut polluta in somno, ebrietate, amentia, aut per vim, amittat virginitatem moralem? R. (Ib. a. 6. & 7.) Si violatio, aut pollutio fuerit perfectè voluntaria in causa, tollit irreparabiliter virginitatem, aut si mulier hac intentione iret dormitum, aut se inebriaret, ut cognosceretur a viro. Si autè & post displicat, nullatenus tollit. Si verò, cum sit involuntaria in causa, post factum tamen placeat, tollit quidem virginitatem, sed reparabiliter per potentiam; quia approbatio illa subsequens non facit actum præteritum esse voluntarium; nec de facto inducit, ut suppono, corruptionem, cujus immunitas est materiale virginitalis. Qui tamen (Ib. ad 6.) violentè corruptum ducere, fieret irregularis defectus significationis; quia in significationibus Sacramentorum magis attenditur, quod exterius geritur, quam quod interius; & præcipuè, si per vim violata fuerit sui compos: quia, cum propter delectationem nimiam ratio in illo actu suffocetur, difficillimum est tali delectationi dissentire id statu illo, & idè præsumptio videtur esse, quod consensit.

luxuriam. Prob. (Ib. o.) ratione. De ratione luxuriæ est, ut ordinem & modum rationis excedat circa veneræ; atqui talis excessus est ex genere suo mortalis: ergo. Prob. Minor: quanto aliquid est magis necessarium, tanto magis oportet, ut circa illud rationis ordo servetur, & per consequens gravitè vitiosum est, si ordo rationis præmittatur; atqui usus veneræ est valde necessarius ad bonum commune, quod est conservatio generis humani, sicut cibus necessarius est ad conservationem individui: ergo excessus circa veneræ, præter id, quod requirit ordo rationis, est mortalis, utpote in re gravi.

Dices 1. Præcipuus actus veneræ est emissio seminis; atqui talis emissio non est peccatum: ergo. Prob. Min. semen est superfluum alimenti; atqui in emissione aliarum superfluitatum non est peccatum: ergo. R. N. Minorem: (Ib. ad 1.) probationem, D. Majorem: Semen est superfluum alimenti, quo indiget ad conservationem speciei, C. Quo non indiget, N. Aliæ autem superfluitates humani corporis sunt, quibus non indiget, & idè non refert, qualitercumque amittantur, salva decencia actus humani. Undè est disparitas ab emissione seminis, quæ ratiè debet fieri, ut conveniat fini, ad quem eo indiget.

Inf. ergo saltem in his, in quibus semen non est prolificum, ut sunt eunuchi, frigidi, mulieres, quæ non patiuntur amplius menstruum, hujus emissio non erit peccatum. R. N. Illationem: quia non cessat lex ex eo quod cessat finis legis inadæquatè & circa quosdam particulares tantum: seu, ut dicit Cajetanus hic, quia id est per accidens. Præcepta autem moralia attendunt ad id, quod secundum naturam est, & non ad id, quod per accidens in illa complexione, vel ætate invenitur. Per se autem semen a natura ordinatum est ad prolis generationem, alioquin semen non esset. Et idè circa seminationem quamlibet communia præcepta, quæ maxime a fine, qui est generatio, sumuntur, servanda sunt, quantumcumque per accidens tunc generatio sequi non possit. Falsissima est ergo & destructiva moralis Christianæ Consequentiæ allata. Ita Doctiss. Cardinalis.

Dices 2. Quilibet potest licite uti, ut libet, eo, quod suum est; atqui in actu venereo non utitur nisi eo, quod suum est, nisi forte in adulterio, aut raptu: ergo. R. D. Maj. (*Ib. ad 2.*) quilibet potest licite uti, ut libet, eo, quod suum est pleno jure, C. eo, quod suum est non pleno jure, N. Et ad hunc sensum distincta Min. N. Conseq. Igitur homo non habet plenum jus in corpus suum quasi de eo, ut libet, possit uti. Solus Deus est absolute Dominus sicut vitæ, ita & corporis: præscribit autem homini rationem sui domini in proprium corpus in ordine ad debitum finem, & illi concessit usum, non quemlibet, sed decentem, ut ipsa ratio naturalis dicat: facit ergo injuriam Deo, qui inordinatè utitur corpore suo per luxuriam.

Nota. Hoc peccatum fieri veniale ex indeliberatione actus, ut accidit in omnibus aliis peccatis, nullus dubitat: sed utrum possit esse veniale ex levitate materię controversia est inter Theologos; quos tamen puto convenire in re, exceptis paucis, & differre tantum penes modum dicendi. Sit itaque

ARTICULUS II.

Utrum in peccato Luxuriæ detur levitas materię.

Nota 1. hic esse distinguendum inter materiam sensualitatis, & materiam luxuriæ, seu veneream. Materiam sensualitatis est delectatio orta ex proportione objecti sensibilis ad sensum, visibilis nempe ad visum, audibilis ad auditum, gustabilis ad gustum, tangibilis ad tactum, &c. ut tangere rem mollem, lenem, &c. audire vocem sonorā, vide pulchrum objectum, gustare cibum sapidum, &c. Materiam venerea est, ut dixi, delectatio orta ex commotione spirituum generationi deservientium. De delectatione sensualitatis, quæ etiam dicitur Organica, non videtur difficultas; pro certo enim habeo, saltem speculative, admittendam in ea levitatem materię, atque de ea presentiarum dicendum, quod dixi supra de gula conclusione 1. & 2. eam nimirum propter se quasitam non excedere culpam venialem, quia est tantum inordinatio rei secundum se indifferentis. Unde, sicut, qui audit vocem sonorā, qui gustat cibum sapidum, præcisè propter delectationem organici, seu sensuales inde extortam, non peccat nisi venialiter; ita non peccat nisi venialiter, qui aspicit pulchram mulierem, aut tangit ejus manum, seu faciem, præcisè propter delectationem merè organici, seu sensuales, consistentem, ut jam dixi, in quadam proportione & conformitate rei visæ, vel tactæ cum organo visus, vel tactus; ita quod non sit aliud, quam delectatio de re pulchra, quæ videtur, aut de re blanda, molli, tenera, quæ tangitur, absque alia cujuscumque rei turpis delectatione. Ita censent S. Antoninus, Navarr. Sanchez, Lessius, Gabriel, Molanus, Asorius, A. Graffius, Fillucius, quos citat & sequitur Sylvius hic a. 4. Conclus. 4. Item Wiggerius, Comitulus, Conventerius, Vincentius Baronius, Lorth, Boudart, quos citat & sequitur Henno in 6. præcept. Decalog. q. 9. a. 1. concl. 2. & ut puto communiter contra Cajetanum: imò & videtur S. Th. qui hic a. 4. non agnoscit oscula libidinosā, nisi ea, quæ sunt ob delectationem peccati mortalis, ut fornicationis. De hac materia redibit sermo infra, dum de impudicitia tactus, &c.

Cæterum, quia a delectatione sensuali ad veneream, maxime in sensu tactus, aut visus, facilis est progressus, consultum est omnibus castitatem amantibus, his delectationibus organicis non immorari.

Quæstio itaque restat de commotione, seu delectatione venerea: utrum plenè voluntaria, seu volita, quæcumque sit etiam levis, semper sit peccatum mortale: potest autem esse volita vel indirectè in se, vel indirectè in causa tantum. His positis,

Dico 1. In re venerea, directè in se volita & intentā, non datur parvitas materię, excusans a peccato mortali. Est communis contra Caramuelem, & admodum paucos alios; plures enim, qui videntur sentire oppositum, intelligendi sunt de re venerea indirectè tantum volita, ad sensum sequentis conclusionis. Quidam conclusionem probant ex hoc, quod quæcumque carnis commotio, etiam levis, sit inchoata pollutio, proindeque materia gravis. Verum incertum est istud fundamentum, & a multis negatur, nec nobis probatur. Insuper plus probat, quam intendat isti Auctores. Pro quo

Nota: commotionem carnalem quandoquæ esse gravem, quandoquæ levem, saltè physicè; & inter actiones, ex quibus causari solet, quasdam esse remotè influentes in illam, quasdam proximè; itè quasdam esse, quæ remotè & per accidens influunt in gravem, per se autè & proximè in levem: v. gr. simplex osculum oris ad os, aspectus fixus & morosus pulchre mulieris in faciem, tactus levis & transitio-

rius superioris partis manillarum & similia, meo judicio, influunt per se & proximè in levem commotionem, remotè & per accidens in gravem; quia licet non habeant ex se vim sufficientem ad commovendam graviter naturam, habent tamen ad commovendam leviter. Igitur, si quæcumque levis commotio sit inchoata pollutio, ideoque materia gravis, sequitur, quod actiones præfate, quæ per se & proximè influunt in eam, sicut peccatum mortale, nisi quia per se proximè influunt in commotionem carnis; & tamen hanc sequelam negant isti Auctores, qui passim docent tales aspectus, aut oscula, aut tactus, ex joco, levitate, aut simili causa factos, non esse peccata mortalia. Hac ergo probatione omissa, melius

Prob. Conclusio ex periculo ulterioris & turpioris consensus, qui inseparabiliter annectitur consensui directo in levem delectationem: cum enim natura ex sua corruptione sit maxime fragilis in hac materia, atque tota proclivis in has delectationes, & insuper hac indocilis passio semel voluntariè admissa mentem excæcet, & tanta vi voluntatem rapiat, ut illi fingere terminos sit difficillimum; ne dicam impossibile, vix, aut ne vix fieri potest, quod quis directè consentiat delectationi carnali in se, quin sit periculum proximum in aliquo ulterioris & turpioris consentiendi; atqui id, quod de se foret veniale, fit mortale ratione periculi proximi incendi in mortale: ergo. Confirmatur ex damnatione hujus propositionis ab Alex. VII. *Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum, habitum ob delectationem carnalem & sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo ulterioris consensus & pollutionis;* atqui, si in re venerea directè in se volita daretur levitas materię, tale foret osculum habitum ob delectationem carnalem, quæ ex illo oritur: ergo. Unde sententia nostræ opposita non videtur posse nunc amplius sustineri. Porò adverte, illam propositionem peccare, non quia dicit tale osculum esse veniale, si secludatur periculum; sed quia, inquit Steyartius, ad tegendam turpitudinem suam supponit id, quod est impossibile, aut certè metaphysicè raritatis, nimirum posse in tali casu secludi periculum ulterioris consensus.

Dices 1. Juxta Aug. l. 2. contr. Julian. c. 10. & serm. 6. de verb. Apost. sæpè concupiscentia non lethaliter, sed venialiter vincitur: ergo. R. S. Aug. loqui de concupiscentia, cui non plenè deliberatè consentitur: ab ea enim tunc venialiter vincitur.

Dices 2. Inter conjuges datur materia levis in re venerea: ergo etiam inter solutos. R. N. C. Disparitas est, quod inter conjuges consensus in levem commotionem non habet annexum periculum consensus in actum ulteriorem mortalem, siquidem actus anteriores sint ipsis liciti, secus in solutis.

Dices 3. Talis est delectatio, quale est objectum; sed objectum est leve: ergo. R. D. Maj. Talis est delectatio, quale est objectum, secluso periculo peccati mortalis, C. Attento periculo peccati mortalis, N. & ad hunc sensum distincta Minor, N. Conseq.

Dices 4. in aliis peccatis directè in se volitis datur levitas materię: ergo & in isto. R. N. Cons. quia in aliis peccatis non intervenit periculum proximum peccandi, sicut in isto.

Dico 2. In re venerea, indirectè tantum volita in causa, datur parvitas materię excusans a mortali, ita quod, qui voluntariè ponit actum, ex quo sive per accidens, sive per se sequitur levis commotio, modo in se displicat, nec adit periculum consensus in illam, peccat venialiter dumtaxat. Est communis, si non quoad verba, saltè quoad sensum: ii enim ferè omnes, qui negant dari levitatem materię in re venerea, plerumquæ intelligunt de re venerea directè in se volita tantum, ut patet in Theologis Societatis, qui secundum suas leges tenentur docere, & de facto docent, non dari levitatem materię in re venerea; passim tamè docent, oscula, tactus, aspectus in partibus honestis causa levitatis, joci, &c. ex quibus ordinariè oritur quædam commotio, non esse nisi venialia peccata, & consequenter dari levitatem materię in re venerea, indirectè volita in sua causa.

Prob. 2. In re venerea directè in se volita non datur levitas materię ob periculum proximum consensus ulterioris; atqui, ubi non est consensus in ipsam rem levem veneream in se, sed tantum in sua causa, non est periculum proximum ulterioris consensus, ut testatur quotidiana experientia: ergo. Prob. 2. In aliis peccatis datur levitas materię, v. gr. in ebrietate, gula, furto, &c. ergo a fortiori in hoc peccato admodum naturali, familiaris, facillimo, & frequentissimo, ubi abest periculum gravioris peccati, ut in casu conclusionis. Nec sanè proferri potest: ulla ratio sufficiens disparitatis.

Scio

Scio hanc proferri, quod omnis commotio carnalis est levis sit inchoata pollutio, quia juxta Galenum, & Medicos, ut fertur, omnis carnalis commotio nihil aliud est, quam motus humoris spermatici, per spiritus generationi servientes incallescens, & de lumbis per certas arterias ad membrum genitale descendens, quod est inchoata pollutio. Veram jam ostendi, hoc assumptum nimis probare. Insuper ipsum nego. Quamvis enim commotio carnalis sit quædam decisio humoris spermatici, est tamen levis decisio, & longe adhuc distans a completa pollutione, nec magis debet dici inchoata pollutio, quam jurgium dicitur inchoatum homicidium, aut haustus immoderatus dicitur inchoata ebrietas. Quod si morosè contendas, dicendam esse inchoatam pollutionem, dicam inchoatam leviter, & remotè, sicut pari jure dicam haustum immoderatum esse inchoatam ebrietatem leviter, & remotè, & ideo utrobiquè culpam venialem.

Repones: Ista levis commotio est saltè dispositio ad pollutionem; utpote ad quam ex natura sua tendit: ergo. R. D. Ant. est dispositio proxima, N. Est dispositio remota, sicut rixa ad homicidium, haustus immoderatus ad ebrietatem, C. & N. Conseq. Non est enim damnandum peccati mortalis, qui vult indirectè tantum, & in causa dispositionem remotam ad peccatum mortale: alioquin omnes occasiones remotæ peccandi forent peccata mortalia; quod nemo dixit.

Confirmatur conclusio ab inconvenienti: Si homo teneatur sub peccato mortali vitare omnem actionem, ex qua sequitur ordinariè levis commotio venerea, sequitur, quod oporteat damnare ut plurimum peccati mortalis conversationes non necessarias virorum cum mulieribus, juvenum maxime cum puellis, colloquia familiaria, varias recreationes honestas secundum se, in quibus facillimè intereurrunt aspectus blandi, verba demulcentia, tactus, oscula, amplexus in partibus honestis ex amicitia, joco, levitate, utpote ex quibus plerumquæ oriuntur leves motus venerei; atqui hæc, quamvis sint fugienda, pauci sunt tamen, si qui sint, qui ea damnant peccati mortalis, ubi abest periculum consensus in ipsam veneream, nec ea est præxis Confessoriorum in Tribunali: ergo. Confer, quæ dicemus infra de osculis, tactibus, & similibus impudiciis.

Quæritur, utrum possit dari actus venereus, qui non sit peccatum. R. Affirmativè, (*Ib. a. 2. o.*) scilicet actus conjugalis in matrimonio. Quia non est peccatum, quando homo utitur modo, & ordine convenienti rebus propter finem bonum, ad quem sunt ordinate; atqui talis est usus matrimonii ad conservationem generis humani: ergo. De hoc latius, dum de Matrimonio.

ARTICULUS III.

Utrum Luxuria sit peccatum capitale; & quæ ejus sint.

Dico 1. Luxuria est peccatum capitale. (*Ib. a. 4. o.*) Prob. illud est vitium capitale, quod habet finem multum appetibilem, cujus appetitio homo procedat ad multa peccata perpetranda; atqui finis luxuriæ est maxime appetibilis, nempe delectatio venereorum, quæ est maxima: ergo.

Rectè notat hic Sylvius, quod, quamvis origo vitiorum ex capitalibus attendatur potissimum secundum rationem causæ finalis, non attendatur tamen solum secundum illam, quasi omnia alia vitia oriuntur ex affectu finis peccati capitalis tantum media ordinata in eum; sed sufficit, quod vel ex affectu vitii capitalis homo sit paratus alia incurrere, vel quod ex ipso secundum rationem causæ efficientis, aut dispositivæ procedat. Et hoc insinuat S. Doct. tum hic ad t. ubi docet originem aliorum vitiorum attendi potissimum secundum rationem causæ finalis: & similiter t. 2. q. 64. a. 4. dicit vitia capitalia dici, ex quibus alia oriuntur, præcipue secundum rationem causæ finalis: ubi *To præcipue, To potissimè* satis

DISSERTATIO VI.
DE SPECIEBUS LUXURIÆ.

Div. Thom. Quæst. 154.

ARTICULUS I.

Quot, & quæ sint species Luxuriæ?

S. Th. (*Ibid. ad 4.*) Magistrum Sententiarum in 4. d. 41. Gratianum 36. q. 1. *Lex illa* secutus, reconsecr hic quin-

indicant, etiam oriri secundam aliam rationem. Et hic q. 158. a. 6. docet, iram ideo esse vitium capitale, quia ex illa multa vitia oriri possunt, non solum ex parte objecti, seu secundum rationem causæ finalis, sed etiam ex suo impetu, quo ira mentem præcipitat ad inordinata quæcumque agenda.

Dico 2. (*Ib. a. 3. o. & ad 4.*) Conventienter assignantur a D. Gregor. octo species interiores luxuriæ, nempe cæcitas mentis, inconsideratio, præcipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus presentis sæculi, & horror futuri. Et ab Isidoro quatuor exteriores, scilicet, turpiloquia, scurrilia, ludibria, & stultiloquia. Prob. 1. pars. (*Ibid.*) Quando inferiores potentie vehementer afficiuntur ad sua objecta, consequens est, quod superiores vires impediuntur, & deordinantur in suis actibus; atqui per vitium luxuriæ appetitus inferior vehementer intendit suo objecto propter vehementiam passionis, & delectationis: ergo per luxuriam maxime superiores vires, scilicet ratio, & voluntas, deordinantur. Subsumo; atqui quatuor sunt deordinationes in actibus rationis, totidem in actibus voluntatis: rationis enim sunt quatuor actus in agendis: primus simplex intelligentia, quæ apprehendit aliquem finem ut bonum, & hic actus impeditur per luxuriam; & quantum ad hoc ponitur cæcitas mentis, quæ fit ut luxuriosus pro fine debito ultimo, vel medio non apprehendit eum, qui verè est talis, sed aberrat, & aliam finem indebitum sibi constituit. Secundus actus rationis est consultatio de mediis; & hic etiam impeditur per luxuriam; & quantum ad hoc ponitur præcipitatio, quæ fit, ut homo non adhibeat deliberationem sufficientem circa media ad finem. Tertius actus est iudicium de agendis, qui etiam impeditur per luxuriam; & quantum ad hoc ponitur inconsideratio, quæ fit, ut quis deficiat in seligendis mediis inter plura ad finem aptioribus. Quartus actus est imperium rationis circa agenda, qui etiam impeditur per luxuriam; & quantum ad hoc ponitur inconstantia, quæ fit, ut luxuriosus non exequatur id, quod decernit esse faciendum; unde Terentius in Eunuchis de quodam, qui dicebat, se recessurum ab amica, ait: *hæc verba una lacrymula vestiguet.* Ex quibus etiam patet peccato luxuriæ maxime everti prudentiam, quæ in prædictis actibus consistit.

Ex parte autem voluntatis (*Ibid.*) consequitur duplex actus inordinatus, quorum unus est appetitus finis; & quantum ad hoc ponitur amor sui, quo luxuriosus non solum se inordinatè amat, (id enim est commune omni peccato) sed quod amat carnem suam, & ejus voluptates sic, ut in eis ultimum finem suum constituat. fit per oppositum ponitur odium Dei, qui prohibet, & punit delectationem concupitum. Alius actus voluntatis est circa media ad finem; & quantum ad hoc ponitur affectus presentis sæculi, cui luxuriosus ita adheret propter suas voluptates, ut in eo semper velit manere; & per oppositum ponitur horror, & desperatio futuri sæculi: horror, quia luxuriosus scit per mortem se privandum suis voluptatibus, & gravissima tormenta pro eis subiturum; itè desperatio, quia luxuriosus, dum nimis detinetur carnalibus delectationibus, non curat pervenire ad spirituales, sed fastidit.

Prob. 2. pars. (*Ib. ad 4.*) Cum luxuriosus habeat cor turpibus cogitationibus plenum, de facili in turpia verba prorumpit: *Ex abundantia enim cordis os loquitur.* Matth. 12. & sic ponitur *Turpiloquium.* Itè, quia luxuria inconsiderationem, & præcipitationem causat, elicit, ut luxuriosus facillimè dicat, aut faciat quædam minus honesta ad risum aliis excitandum, quod dicitur *Scurrilitas.* Et quia luxuriosus delectationem querit, verba sua ad delectationem ordinat, & sic prorumpit in verba *Ludricia;* unde videmus, huic vitio deditos colligere ex libris certas narrationes turpes, & ludicras, quas coram aliis quasi ludendo, & oblectando referunt. Tandem, cum luxuria excæcet mentem, luxuriosus prorumpit in *Stultiloquia,* utpote, cum suis verbis præfert delectationes, quas appetit, quibuscumque aliis rebus.

quæ species luxuriæ, naturæ humanæ non repugnantes scilicet fornicationem, adulterium, incestum, stuprum, & raptum, quibus addit sextum repugnantem naturæ humanæ, quæ communi vocabulo dicitur vitium contra naturam. (*Q. 154. a. 1. o.*) Et quamvis hic, solita sua reve-